

Danmarks Marineforening

HÅNDBOG for FLAG, FLAGBÆRER og FLAGGAST

Formålet med denne håndbog er at gøre afdelingens bestyrelse, flagbærer og flaggast bekendt med de bestemmelser og retningslinjer, der gælder for behandling og bæring af Marineforeningens flag.

Ansvaret for at håndbogens indhold altid er i overensstemmelse med de for Marineforeningen alment gældende regler og praksis påhviler forretningsudvalget.

Hvis der ved gennemgang af de i håndbogen beskrevne retningslinjer konstateres uoverensstemmelser mellem disse og faktiske forhold eller der er behov for tilføjelser, rettes henvendelse til forretningsudvalget.

Dette gælder naturligvis også ved forslag til ændringer og forbedringer.

Landsbestyrelsen

Ud over denne "**Håndbog for Flag, Flagbærer og Flaggast**" (MAJ 2020) er udarbejdet flg. håndbøger af betydning for afdelingerne:

"Håndbog for Afdelingsbestyrelsen" (MAJ 2020), der beskriver afdelingens drift, virksomhed mm.

"Håndbog for Afdelingskasserere", der mere detaljeret omhandler kassererens opgaver såvel i afdelingen som i forholdet til landskontoret. Håndbogen er pt. under revision.

"Håndbog for Emblemer og Tegn" (MAJ 2020) vedr. regler for tildeling og bæring af foreningens emblemer og tegn.

"Formandsbog for Skyttelavene" til brug for Skyttelavsudvalget og afdelingernes skyttelav.

Desuden er flg. håndbøger udgivet:

"Håndbog for Landsbestyrelsen" (MAJ 2020) vedr. alle forhold omkring ledelsen af Marineforeningen.

"Håndbog for Sendemandsmøder" til brug for den arrangerende afdeling af Sendemandsmødet. Håndbogen er pt. under revision.

"Håndbog for Jubilarstævner" til brug for arrangørerne af Jubilarstævner. Håndbogen er pt. under revision.

"Håndbog for Landskontoret", der vedrører procedurer omkring landskontorets funktioner.

"Håndbog for EDB", der vedrører forhold omkring landsforeningens databaserede virksomhed.

"Håndbog for Nordiske Stævner", der vedrører forhold omkring Nordiske Orlogsstævner og Nordiske Soldater- & Marineforeningsstævner. Håndbogen er pt. under revision.

INDHOLD

INDHOLD	2
FANEBÆRERBEFALINGEN	3
MARINEFORENINGENS FLAG	3-5
BESKRIVELSE	3
BESTEMMELSER	4
TILDELING AF FLAG	4
INDVIELSE AF NYT FLAG	4
BRUG AF FLAGET	5
MARINEFORENINGENS STANDER	5
SKYTTELAVENES FLAG	6
FLAGBÆRERENS OG FLAGGASTENS ANSVAR OG PLIGTER	6
PÅKLÆDNING	7
MEDLEMSMØDER	7
FESTLIGHEDER OG SAMMENKOMSTER	7
SENDEMANDSMØDER	7
BEGRAVELSE OG BISÆTTELSE	8-9
ASKESPREDNING TIL SØS	9
KRANSE- og BUKETLÆGNING	9
JUSTITSMINISTERIETS FLAGAPPROBERING AF 1914	10-11

FANEBÆRERBEFALINGEN

var blodig alvor.

Fanen er historisk set et militærisk samlingsmærke. Og fanebærerbefalingen fra 1600-tallet viser hvor stor betydning fanen havde på slagmarken:

"

Jeg betror Dig denne Fane fordi jeg ved, at du er en ærlig og modig Mand.

Du skal føre den, som det sømmer sig en trofast Kriger.

Du skal værne den, som en Dannemand værger sin Ægtehustru.

Du skal svinge den over ærlige Folk, og ikke lade den veie over Forrædere.

Under March og paa Vagt, under Storm og Strid skal Du staa som et Mønster for tapre Soldater.

Ingensinde maa Du vige, aldrig maa Du give Anledning til, at Hæren bliver modløs og flygter.

Skulde det ske, at en Fiende afhugger Din højre Haand, skal Du gribe Fanen med din Venstre.

Mister Du begge Hænder, skal Du slaa Tænderne i Fanen.

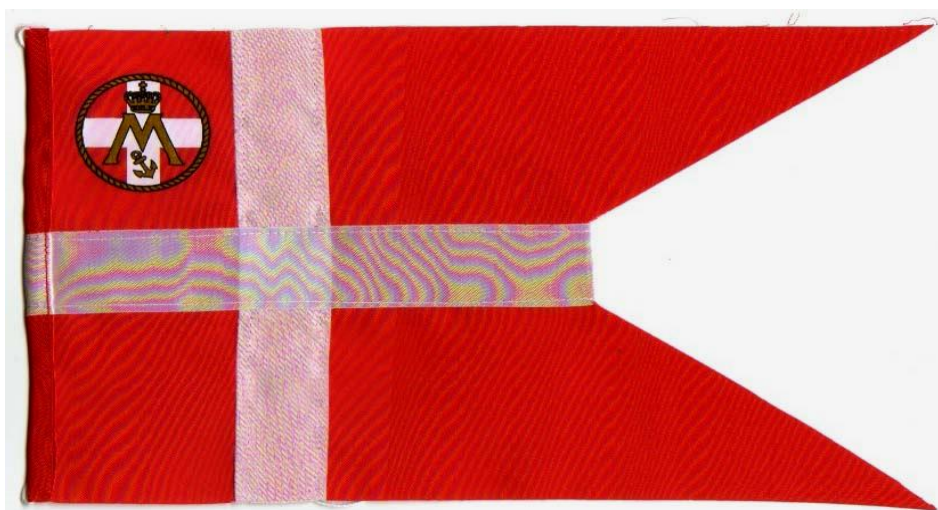
Maa Du opgive Kampen - det Gud forbyde - skal Du vikle Dig i Flaget og dø.

"

MARINEFORENINGENS FLAG

Beskrivelse

Marineforeningens flag, og dermed også det flag afdelingerne anvender, er **ORLOGS-FLAGET** i hvis øverste stangfelt er broderet Marineforeningens varemærkebeskyttede medlemsemlen.

Flaget skal være monteret på stang med **flagspil** og **-knap**, og **ikke sømnet på stangen**. Stangen skal være 280 cm lang med en diameter på ca. 4 cm.

**FLAGET SKAL ALTID BEHANDLES
MED DEN ALLERSTØRSTE RESPEKT, ÆRE OG AGTELSE.**

Det skal indskærpes, at

- **Marineforeningens flag alene må benyttes udendørs når det bæres på sin stang,**
- **Marineforeningens flag ALDRIG må hejses på udendørs flagstang el. lign.**

I Marineforeningen anvendes **IKKE** faner, men alene det ovenfor beskrevne **flag**.

Dog kan **fanepalder** sømmes på flagstangen efter afdelingsbestyrelsens egen afgørelse.

Bestemmelser

"Danmarks-Samfundet" af 1908 udsteder retningslinjer for generel benyttelse af nationens flag 'Dannebrog'.

Sidst i denne håndbog findes kopi af "Justitsministeriets Approbation af den 4. juli 1914" af brugen af orlogsflaget med Marineforeningens medlemsemlen/logo i øverste stangfelt.

Tildeling af flag

Når en afdeling ønsker at få tildelt et flag, skal ansøgning sendes til landskontoret således at det sikres, at det **korrekte** flag (orlogsflaget) i korrekt størrelse bliver tildelt.

Afdelingerne må **ikke** på egen hånd og uden om landskontoret anskaffe Marineforeningsflag.

Brodering af Marineforeningens medlemsemlen på flagdugen koordineres mellem landskontoret og Danmarks-Samfundet.

Selve flaget stilles frit til rådighed af Danmarks-Samfundet, hvorimod **brodering af medlemsemlenet betales af afdelingen**. Hertil kan der ansøges om støtte fra fonde.

Tildeling af flag sker normalt ved Danmarks-Samfundets årlige "Valdemars Dag"-arrangementer (15. juni) rundt om i landet. Når flagtildeling er godkendt, vil Danmarks-Samfundet orientere den pågældende afdeling om tid, sted og procedure for tildelingen.

Alternativt kan der med Danmarks-Samfundet aftales overdragelse af det ny flag ved en ceremoni i Marinestuen.

Indvielse af nyt flag

Som ved al omgang med nationens fornemste symbol "**DANNEBROG**", skal indvielse af et nyt flag, eller udskiftning af et gammelt, ske under iagttagelse af et værdigt ceremoniel.

Danmarks-Samfundet har i sin pjece "Sådan bør man bruge Dannebrog" anført retningslinjer for **faner**indvielse, men da Marineforeningen fører et orlogs**flag** på stage/stang, kan disse retningslinjer ikke umiddelbart anvendes.

I stedet følges nedenstående ceremoniel:

1. Indvielsen/udskiftningen skal ske ved en passende højtidelig lejlighed, hvor flest mulige medlemmer kan være til stede, fx ved en stiftelsesfest eller generalforsamling, hvor givningen af det nye flag - Danmarks-Samfundet - kan være repræsenteret.

Ceremonien skal være **aftalt** og **indøvet** med dem, der skal medvirke i den.

2. Ved mødets begyndelse **hejses det gamle flag** på sædvanlig vis til bådsmanspipe-signal, efterfulgt af 1. vers af "Kong Christian".

Efter at formanden har budt velkommen, annoncerer han/hun som første punkt på programmet: *Indvielse af afdelingens nye flag.*

I den forbindelse gør han/hun kort rede for det gamle flags historie (hvornår det blev indviet, hvorfra det er modtaget osv.), samt **præsenterer giveren af det nye flag**.

Denne gives derefter ordet for overrækkelse af det nye flag.

Formanden svarer med en tak til giveren, udtrykker håbet om, at flaget i mange år må være et samlingsmærke for afdelingen, og lover at holde flagets ære i hævd, hvorefter han giver det nye flag **sammenfoldet** videre til de to flaggaster.

3. Derefter varskoer formanden "**Skift flagene**", og alle rejser sig.

Da stagen normalt kun har et flagfald, **nedhales det gamle flag i stilhed (uden bådsmandspibesignal)** af de to flaggaster, der folder det sammen medens to andre flaggaster underslår det nye flag, der derefter hejses til bådsmandspibesignal.

4. Når flaget er hejst afsynger forsamlingen "Der er ingenting der maner" (og gerne **alle vers**), idet sangen, der er forfattet af et medlem af Marineforeningen og i en årrække redaktør af "Under Dannebrog" - Axel Juel - forudsættes omdelt før mødet.

5. Efter flagskiftet modtager formanden det **gamle flag** og meddeler, hvor det vil blive opbevaret.

Flaget må, hvis det ikke opbevares for eftertiden, **aldrig** kastes i affaldscontainer eller bruges til klude, men det **skal**, hvis det skal bortskaffes, **brændes**.

6. Ved sammenkomstens afslutning nedhales det nye flag på sædvanlig vis til bådsmandspibesignal, efterfulgt af sidste vers af "Kong Christian".

Brug af flaget

På udendørs flagstang må alene benyttes Dannebrog's-'stutflag' i relevant størrelse, eller Marineforeningens blå vimpel - 'Standeren' (stor).

MARINEFORENINGENS STANDER

I stedet for flaget kan udendørs benyttes alm. Dannebrog's-stutflag eller Marineforeningens stander, der er en trekantet blå dug med medlemseblemet påsyet, vist herunder.

Alle medlemmer har ret til at føre standeren, der forhandles af "Slopkisten".

Standeren findes i to størrelser:

Størrelse I (stor) til brug på afdelingens flagstang ved Marinestuen eller på medlemmernes private flagstang på bopælen, og **ikke** sammen med flag eller vimpel, og **ikke** såfremt der på ejendommen drives erhvervsvirksomhed.

Størrelse II (lille) til brug på fartøjer under salingshornet eller tilsvarende sted, men ikke hvis der pranges flag eller flages over top.

Standeren hejses og nedhales som foreningsflaget, men uden særligt ceremoniel.

De nærmere oplysninger om størrelser og pris mm. fremgår af "Slopkisten's" varekatalog.

Udtræder et medlem af foreningen, ophører naturligvis retten til at føre foreningens stander.

SKYTTELAVENES FLAG

viser, på blå dug, skyttelavens emblem, og benyttes primært ved skyttelavens egne arrangementer.

Endvidere kan skyttelavsflag indgå i marcher og arrangementer, hvor enten Marineforeningen som landsforening, eller en afdeling under Marineforeningen, står som officiel arrangør, fx sendemandsmøder, jubilæumstævner etc.

Skyttelavsflag må således **ikke** indgå i aktiviteter el. arrangementer, der **ikke** har Marineforeningens landsforening eller en afdeling som hovedarrangør.

Tvivlsspørgsmål afgøres af Forretningsudvalget.

FLAGBÆREREN OG FLAGGASTENS ANSVAR OG PLIGTER

Det er den valgte flagbærers ansvar, at flaget altid behandles med den fornødne respekt.

Ligeledes har den valgte flagbærer pligt til at påse, at flaget altid er rent og pænt, samt at eventuelle nødvendige reparationer straks bliver foretaget.

PÅKLÆDNING

Flagbærer og flaggast skal altid være iklædt reglementeret medlemspåkledning, dvs. foreningens **blå blazer, hvid skjorte, foreningsslips, grå benklæder, sorte sokker og sko, hvide handsker** samt - så vidt muligt - **kasket med foreningens emblem og hvidt betræk året rundt.**

Overtøj (Marineforeningens wind-breaker el. vinterjakke, som minimum en mørk klædning) anlægges efter forholdene.

MEDLEMSMØDER

Ved alle indendørs møder og sammenkomster i Marineforeningen bør flaget være til stede og klargjort til hejsning på flagspil/-fod.

Ved **mødets indledning** beordrer formanden "**Klar ved flaget**", hvorefter flaggasterne går hen til flaget og klargør dette, hvorimod **alle andre bliver siddende**.

Når flaggasterne er klar, kommanderer formanden "**Klar overalt**", og alle rejser sig og indtager retstilling med front mod flaget.

Ved kommandoen "**Hejs flaget**" hejses dette - ledsaget af signal på bådsmandspibe*) indtil flaget er i top. Er der musik til stede, kan honnørmarchen ("*Her kommer Jens med fanen*") spilles.

Umiddelbart efter flaghejsningen afsynger forsamlingen - fortsat stående - det første vers af Kongesangen "Kong Christian", hvorefter formanden kommanderer "**Gå videre**".

Ved **mødets afslutning** beordrer formanden "**Klar ved flaget**", hvorefter flaggasterne går hen til flaget og klargør dette, **men alle andre bliver siddende**.

Når flaggasterne er klar, kommanderes "**Klar overalt**", og alle rejser sig og indtager retstilling med front mod flaget.

Ved kommandoen "**Hal ned**", nedhales flaget - ledsaget af signal på bådsmandspibe indtil flaget er nedhalet. Er der musik til stede, kan honnørmarchen ("*Her kommer Jens med fanen*") spilles.

Efter nedhaling afsynger forsamlingen - fortsat stående - det sidste vers af Kongesangen "Kong Christian", hvorefter formanden kommanderer "**Gå videre**".

Festligheder og sammenkomster

Her hejses og nedhales flaget ligeledes "med honnør".

Det henstilles, at nedhalingen finder sted

ved afslutningen af den officielle del af festen

hvilket oftest er umiddelbart efter skafningen således, at flaget kan nedhales med den fornødne respekt, og altså **ikke** ud på de "små timer" efter "dans på dækket" m.m. -

Sendemandsmøder

Som bekendt indledes sendemandsmøderne med en march gennem den by, hvori sendemandsmødet afholdes - ofte med Søværnets Tamburkorps i spidsen.

Denne march er med til at synliggøre såvel den arrangerende afdeling, Danmarks Marineforeningen som helhed, samt Søværnet.

Det er derfor vigtigt, at så mange afdelinger som muligt medbringer deres flag til sendemandsmøderne, herunder også skyttelavsflag.

Såfremt afdelingens egen flagbærer ikke selv deltager, vil den arrangerende afdeling ofte kunne stille en flagbærer til rådighed til at bære den pågældende afdelings flag.

Da disse marcher kan være af op til 2 km's længde, er det ligeledes vigtigt, at flagbærer og flaggast er i stand til at gå med flaget hele vejen.

BEGRAVELSE OG BISÆTTELSE

Når ønske herom er fremsat af de pårørende, eller beslutning herom er truffet i samråd med de pårørende, honorerer Marineforeningens officielle flag ved begravelser og bisættelser.

Det tilrådes, at man på forhånd har givet kirke eller kapel underretning herom.

Til orientering kan kirken ikke nægte tilstedeværelse af Dannebrog i kirken.

I den forbindelse henvises der til "**Kirkeministeriets Cirkulære om medbringelse af faner ved folkekirkelige begravelser af 23. marts 1987**", hvori er fastsat flg. bestemmelser om hvorledes der skal forholdes, når der fremsættes ønske om medbringelse af flag ved begravelser:

- De **pårørendes ønsker skal i videst muligt omfang imødekommes** og kan alene tilsidesættes, når ganske særlige forhold i det enkelte tilfælde begrundes dette. Som eksempler på sådanne forhold kan nævnes, at en fane enten ved sit udseende eller ved det, den symboliserer, kan forarge eller forstyrre deltagerne i den kirkelige handling, eller at pladsmangel i vedkommende kirke eller kapel hindrer faners medbringelse (gælder dog ikke for Marineforeningens flag).
- Et eventuelt **afslag SKAL begrundes konkret** og - såfremt det ønskes - tillige skriftligt.
- Afgørelsen kan indbringes for biskoppen, hvilket de pårørende skal gøres bekendt med.

Præsters ret til at give anvisning om flags placering i kirken m.v. berøres **ikke** af foranstående.

Disse regler betyder således, at hvis en præst måtte nægte tilstedeværelse af Marineforeningens flag i forbindelse med et medlems begravelse/bisættelse, skal præsten altså

give en konkret begrundelse herfor - og denne foreslås afkrævet **skriftligt**.

Desuden tilrådes afdelingen

at meddele præsten, at **afslaget omgående indbringes for biskoppen** under henvisning til nævnte cirkulære.

Flaget tilrignes i våbenhuset, og hvis afdelingens bestyrelse og/eller medlemmer ønsker det, samles disse om flaget og begiver sig med dette i spidsen ind i kirken.

Flagbæreren tager opstilling med flaget ved kistens hovedende bag præsten - og så vidt muligt til højre for denne.

Ønsker afdelingen, i samråd med de pårørende, tillige at lægge flag på kisten, må der ikke sømmes dekorationer gennem dette. I stedet skal disse anbringes på en særskilt pude for enden af kisten, og normalt anbringes alene officielt tildelte dekorationer (fx Ridderkors, Fortjenstmedalje, Hæderstegn for God Tjeneste ved Søetaten o. lign., og udenlandske dekorationer anbringes **ikke**).

Når kisten føres ud, følger flagbæreren umiddelbart efter denne til graven, ved hvilken der tages passende opstilling i retstilling og med flaget i lodret position.

Ved begravelser aftager kirketjener/kordegne disse dekorationer forinden gravsætning, idet nogle dekorationer efterfølgende skal returneres til "Det officielle Danmark".

Når kisten sænkes i jorden, holdes i hjørnerne af flaget, hvorefter flaget bjærges.

Under begravelses-/bisættelseshøjtideligheden i kirken støttes flagstangen i gulvet foran flaggastens højre fod, og holdes med højre hånd i omtrent lodret stilling.

Når præsten lyser velsignelsen, indtager flagbæreren retstilling og sænker flaget sådan, at flagstangen holdes i hoftehøjde og flagets spidser knapt berører gulvet.

Når jordpåkastelsen har fundet sted, går flaggasten frem til graven og sænker flaget langsomt tre gange over denne, idet han samtidig fører det tre gange hen over graven fra venstre mod højre.

Flaget afrigges i våbenhuset, og **ikke** i overværelse af følget.

Askespredning til søs

Den afdødes aske kan blive spredt over åbent hav, hvis afdøde skriftligt har tilkendegivet et ønske om det.

På www.borger.dk findes blanketten: "Spredning af aske over åbent hav", som udfyldes og printes ud. Den udfyldte og underskrevne blanket lægges sammen med den pågældendes øvrige papirer, som de efterladte får brug for i forhold til bedemand etc.

Det er muligt at tilkendegive sit ønske om askespredning på almindeligt papir. Blot skal navn, adresse og CPR-nr. være anført sammen med datering og underskrift.

Kravet om, at afdøde selv skriftligt skal have erklæret et ønske om at asken skal spredes over åbent hav, kan fraviges, hvis der ikke er tvivl om, at det var afdødes ønske. Det er begravelsesmyndigheden, der træffer afgørelse om, hvorvidt kravet om skriftlighed kan fraviges.

Askespredningen skal foregå over åbent vand, det vil sige over havet eller over større fjorde eller bugter. Det er ikke tilladt at sprede asken over en sø.

Marinehjemmeværnet kan altid spørges om de vil stille skib til rådighed, idet de sikrer et praktisk forløb, hvor alle regler er overholdt.

Det er de efterladte, som skal sørge for at sprede asken, og spredningen skal foregå på en måde, der ikke vækker opsigt. Urnen knuses herefter over vandet, så stumperne falder i. Det er ikke tilladt at sænke urnen med aske i havet i hel tilstand.

De tilladelser, som Kirkeministeriet har givet frem til udgangen af 2008, er fortsat gældende. Har man allerede fået en tilladelse fra Kirkeministeriet til at ens aske til sin tid kan spredes over åbent hav, gælder denne tilladelse stadig.

KRANSE- el. BUKETLÆGNING

Flaggasten tager opstilling til højre for mindestenen/mindesmærket eller på anvist plads.

Når kransen lægges, indtager flagbæreren retstilling og sænker flaget således, at flagstangen holdes i hoftehøjde og flagets spidser knapt berører jorden/gulvet. Denne stilling holdes indtil den person, der lægger kransen, har afsluttet sin "honnør".

Bærer flagbæreren hovedbeklædning (kasket), beholdes denne på under hele ceremonien, mens flaggasten, der jo ikke er optaget af at bære flaget, aftager sin hovedbeklædning (kasket) samtidig med alle andre tilstedeværende.

Deltager fanebærere fra andre Soldaterforeninger, aftales på forhånd en ensartet optræden således, at Soldater- og Marineforeninger fremstår enige og ensartet omkring flag- og andet ceremoniel.

JUSTITSMINISTERIETS FLAGAPPROBERING AF 4. juli 1914

JUSTITSMINISTERIET.

København, den 4. juli 1914.

Med i Bilag

Brev-Nr 10722
Journal-Nr P. 1460

Efter den af Foreningen derom fremsatte Anmodning skal man hoslagt fremsende en Afskrift af Justitsministeriets Skrivelse af 12. Marts 1914 vedrørende Foreningens Bedøjelser til at benytte Orlogsfag med Foreningens Emblem.

P. M. V.
E. B.

[Signature]
3

USTITSMINISTERIET.

København, den 12. Marts 1914.

Brev-N^o
Journal-N^o

P. 1460.

Y Anledning af et fra Marineministeriet
hertil oversendt Underøgende, hvori Marineforeningen
anholder om Tilladelse til ved Foreningens Sammen-
komster at benytte et Flag som Orlogsflaget med
Foreningens Emblem anbragt i øverste Stanghjørne
skal man, idet man forudsætter, at der ikke er Tale
om at hejse Flaget, herved meddele, at der ikke
efter de med Hensyn til Flags Benyttelse gældende
almindelige Regler iudkræves Tilladelse til at anven-
de et Flag eller Banner som det ovennævnte i det
tilsigtede Gjemed.

(sign.) Zahle.

Topsøe-Jensen
Fur.